

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Maximiliani Sandaei E Societate Iesv Doctoris
Theologi Architectura Christiana**

Sandaeus, Maximilianus

Coloniae Agrippinae, 1653

2. Clavis Timor Domini

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46065](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46065)

ARTICULUS II.

CLAVUS

Timor Domini.

CLAVI in omnibus penè domus partibus requiruntur, ad conjungenda illa quæ dissita sunt, Officium clavorum est, pertundere, figere, infigere. Effectus copulatio eorum, quæ antea erant separata: firmiter continere quidpiam, & facere, ut immobiliter hæreat. Quæ omnia & plura eius generis Timori Domini conveniunt, qui idcirco, ut clavus concipi potest, ut illum apprehendisse videtur Propheta Regius, orans suppliciter DEUM Psalmo c xviii. *Confige Timore tuo carnes meas.* Ubi ne unquam prævaricetur, aut peccando DEUM Judicem offendat, ac in se irriter, inusitatis precibus, ut loquitur S. Hilarius flagitat confirmationem in bono, & petit, carnes, id est, carnales cupiditates suas configi DEI Timore veluti trabalibus validissimis clavis, plane ut se amplius commovere non valeat, non insurgere, non recalcitrare, ut exponit Joannes Lorinus, qui sequutus commentatores Latinos, & ex Græcis probatissimos, addit, hoc esse, quod Apostolus appellat, *Crucifigere carnem cum vitiis & concupiscentiis*, ad Galat. 5. ne quicquam sit deinceps, quod avellere DEI amatorem cultoremque possit à sancto illo eius honore & amore, per quem semper legem ac voluntatem ipsius quàm exactissimè perficiat operando. Quemadmodum qui clavis in saxo fixus & affixus est, inquit S. Chrysostomus, moveri nequit. Latinus quidem Interpres non factâ mentione clavi aut clavorum, vertit originalia, *Confige Timore tuo carnes meas.* At LXX^{ta} legerunt in Hebræo quidpiam, quod clavorum

rum

rum significationem habet: undè verterunt *καθείλωτον ἐκ τῆ φόβου σε τὰς εὐχάς μου*: quod Psalterium Ambrosianum ita Latinè exprimit: *Infige clavis à Timore tuo*: Vetus, & Augustinus ac Prosper, *Confige Clavis à Timore tuo*: Cyprianus, (a) *Confige clavis de metu tuo*. Et monet D. Hilarius, trāslationem Latinam minore dicti virtute eloquentiam esse, clavos non exprimendo: ait quoque S. Augustinus, (b) absque clavis Græcum *καθείλωτον* intelligi non posse: denique, in verbo Hebraicè correspondente, (c) Clavos agnoscunt, Richardus Cenomanus, Genebrardus, Avendano, Bellarminus, omnes Hebraici sermonis periti. Recte igitur

TIMOR ut CLAVUS concipitur, & *Clavus* dicitur. At, quis Timor? Imprimis Timor pœnæ, servilis, & imperfectus. Sic S. Bernard. Serm. de triplici cohærentia vinculi. qui docens animam spiritualiter DEO adstringi, aut affligi, tria instrumenta nominat, *Funem pudoris, Clavum timoris, Glutinum amoris*, ac ne dubitetur de timoris specie, adiungit epitheton, gehennalis. Et sanè, hic Timor præcipuè facit, ut sentiat molestia illa quam creat Clavi confixio. Ut enim docet S. Thomas in summa Theologicâ, 1. 2. q. 44. art. 1. & ostendit experientia, Timor causat contractionem, quam B. Damascenus, appellat lib. 3. cap. 23. *συσολήν*. siquidem Timor provenit ex apprehensione alicuius mali imminentis, quod difficile repelli potest: & hoc ex debilitate virtutis: hæc autem quo debilior, ad pauciora se extendit; sicut in morientibus natura retrahitur ad interiora, & stringuntur frigore membra. Sic quoque in trepidatione civitatis, cives recurrunt, quantum possunt ad interiora. Magis expressè de Timore servili disserit D. Bonaventura,

expo

(b) Cyp. l. 2. cap. 20. cont. Iud. (b) Conc. 25. in Psal. 118.

(d) *למלך Samar.*

exponens illum versiculum, Timorisque effectum declarans: *Cum imaginatio, inquit, imaginatur supplicium peccatoris, quasi doloris gladio se succingit, & sensualitatis dissolutionem per formidinem sic constringit, quod eadem affectionis altitudinem non attingit, & illa rationis rectitudinem non adstringit.* Subiungit autem ita revera indicare voluisse Prophetam pronunciantem ista verba: *Confige Timore tuo carnes meas:* quasi diceret: *Constringe per terribilem imaginationem sensualitatis dissolutionem, quoniam à iudiciis tuis timui; quæ sunt penes rationem, ne violentur per voluntatis violationem.* Clarissime S. Basilius hom. in ps. 3: *ut DEI timorem Castitati conservandæ necessarium ostendat: Quemadmodum, inquit, qui corporis membra habent Clavis transfixa ad actionem quamlibet immobilia ea retinent, sic quorum animam occupavit Timor DEI omnem prorsus importunam peccati & obstreperam occasionem vitat.* Quare optimè oravit David, *Confige Timore tuo carnes meas.*

VERUM, Clavus ita Timorem servilem designat, ut Filialem, seu reverentialem, & castum atque perfectum (de quo in superioribus actum est) etiam significet: nam per hunc quoque anima Deo, & multo arctius, quàm per servilem adfigitur: hic animam æquè, immò magis penetrat, & contractionem caussat, dissolutione omni amotâ, & à peccato retrahit, & quicquid à servili potest effici facilius exequitur. Quod quæ mox adferimus luculenter demonstrabunt.

(***)

ARTI-